

KAKO UKREPATI OB POTRESU?*

UDK 550.34

Kot del dejavnosti za zmanjševanje posledic potresov mnogo držav objavlja in razdeljuje priporočila za prebivalce za ravnanje v primeru nesreče v obliki priročnikov, letakov in brošur. Uredniški odbor revije STOP DISASTERS je kot primer primerne informativnega in izobraževalnega materiala za prebivalstvo izbral brošuro, ki jo je pripravila Služba civilne obrambe Portugalske, Rua da Bela Vista a Lapa, 57 – 1200 LISBON Portugal.

Vsebina brošure

Kaj je potres?

- Potresi so naravni pojavi, ki se na Portugalskem pogosto pojavljajo. Čeprav je večina takih, da jih ljudje ne občutijo, so se zgodili tudi taki s katastrofalnimi posledicami za državo. Tresljaji, ki jih potresi povzročajo, lahko trajajo nekaj sekund ali nekaj minut. Po prvem potresnem sunku sledijo še kasnejši sunki. V tem trenutku še ni možno natančno napovedati potresov – z njimi moramo živeti.
- Glavni vzroki nesreč med potresom:
 - a) popolna ali delna porušitev zgradb,
 - b) prenapetostno delovanje ljudi zaradi panike,
 - c) požari, ponavadi zaradi pomanjkanja vode in oteženega dostopa,
 - č) padajoče pohištvo, lestenci in drugi predmeti,
 - d) padajoči električni vodi.
- Nacionalna civilna obramba svetuje v zvezi s samozaščitnimi ukrepi pred, med in po potresu.

Kaj je treba storiti pred potresom?

- Poučite se o vzrokih in posledicah potresov. Pogovarjajte se o tem mirno in zbrano.
- Na primeren, priročen mestu imejte svetilko in prenosni radio z rezervnimi baterijami za oba, gasilni aparat in komplet za prvo pomoč.
- Hranite vodo v zaprtih, plastičnih posodah in konzervirano hrano za dva ali tri dni. Vodo od časa do časa zamenjajte.
- Svoja bivališča uredite tako, da se boste lahko prosto gibali, hodnike pustite prazne in pospravite pohištvo, igrače itd.
- Ugotovite, kateri so najbolj varni prostori vašega doma, in o tem seznajte člane vaše družine.
- Pritrdite police, vaze in cvetlične lončke k stenam vašega doma.
- Težke in okorne predmete namestite na pod ali na spodnje police.
- Poučite vse člane vaše družine, kako se izkluči električni tok ter dovod vode in plina.

Kako ukrepati med potresom?

- Ostanite mirni in mirite še druge.
- Če ste doma oziroma v zaprtem prostoru: ne hitite k vratom ali k izhodom, nikoli ne uporabljajte dvigal, držite se stran od oken, ogledal, dimnikov, lestencev in pohištva.
- Zaščitite se s tem, da se postavite pod podboje notranjih vrat ali v kot sobe, zlezete pod mizo ali celo pod posteljo.
- Če ste na ulici:
 - Mirno in zbrano pojdite proti odprtemu prostoru. Ne tecite in ne blodite po ulicah.
 - Ne vračajte se domov pred koncem potresa.
 - Izogibajte se bližini stavb, posebej starih, visokih ali samostoječih, električnih stebrov in zidov, ki se zlahka porušijo.
- Med vožnjo:
 - Vozilo ustavite stran od zgradb, sten, električnih stebrov in vodov in ostanite v njem.

Kaj storiti po potresu?

V prvih minutah po potresu:

- Ostanite mirni, prižgite radio in ubogajte vsa navodila, ki jih slišite po radiu.
- Ne zadržujte se na plažah ali nizkih bregovih rek, kajti lahko pride do popotresnega vala.
- Pričakujte popotresne sunke.
- Izključite električni tok, vodo in plin.
- Ne kadite in ne prižigajte vžgalic ali vžgalnikov. Ne vključujte stikal – lahko pride do uhajanja plina ali kratkega stika.
- Uporabljajte baterijske svetilke.
- Obujte si čevlje, glavo in obraz si zavarujte s plaščem, odejo, čelado ali drugimi težkimi predmeti in pripravite topla oblačila za primer, če bi se vreme ohladilo.
- Če pride do požara, ga skušajte pogasiti. Če tega sami ne zmorete, pokličite gasilsko enoto.
- Če so ljudje hudo ranjeni, jih ne premikajte, razen če so v nevarnosti.
- Takoj počistite vse vnetljive snovi, ki so se razlile (alkohol, barve, itd.).
- Spustite vse hišne živali, saj bodo same poskrbele zase.

V prvih urah po potresu:

- Ubogajte navodila, ki ste jih slišali po radiu.
- Pripravite se na popotresne sunke.
- Če veste, da so ljudje pod ruševinami, to sporočite reševalnim ekipam. Ne vznemirjajte ljudi in ne poslabšujte stanja ranjenih ljudi in lastnega položaja.
- Izogibajte se mestom, kjer so potrgane električne žice, in ne dotikajte se kovinskih predmetov poleg žic.
- Ne pijte vode iz odprtih posod, dokler ni preizkušena in filtrirana s pomočjo cedil, filtrov ali navadne čiste krpe.
- Okrepčajte se s hrano. Bolje se boste počutili in lažje boste pomagali drugim.
- Če je vaš dom močno poškodovan, ga morate zapustiti. S sabo vzemite posode z vodo, hrano in zdravila (običajna in posebna – za osebe s srčnimi težavami, sladkorne bolnike itd.).
- Ne vstopajte v močno poškodovane zgradbe in ne zadržujte se v bližini poškodovanih zgradb.
- Ne hodite po ulicah, da bi videli, kaj se dogaja. Prometne poti naj bodo proste za prevoz reševalnih vozil.

Mnogim nesrečam ljudi in škodi na lastnini se lahko izognemo, če brezpogojno upoštevamo navodila, podana v tej brošuri.

Priprava brošure ne pomeni, da napovedujemo močan potres.

V vsakdanjem življenju se obnašajte v skladu s podanimi navodili.

Earthquakes: what should I do?

As a part of seismic risk activities many countries publish and distribute recommendations in the form of preparedness leaflets, manuals and pamphlets. The editorial staff of STOP DISASTERS has selected, as an example of those public information and education materials, a pamphlet published by the National Civil Defence Service of Portugal, Rua da Bela Vista a Lapa, 57 – 1200 LISBON Portugal.

*Prevod članka, objavljenega v reviji STOP DISASTERS, št. 12/marec-april 1993. Članek je prevedla Jasmina Karba, Ministrstvo za obrambo, Republiška uprava za zaščito in reševanje, Kardeljeva ploščad 26, Ljubljana.